

Mert a nevem koszorú

Fehér lilionszál, ugorj a Dunába

Az ívlámpa tövében ült összekuporodva, nézte az aszfaltot. Nyáron farmernadrágban és pólóban, télen dzsekiben, sapka, sál, kesztyű nélkül. Mindig a csupasz földön, állig felhúzott lábbal. Az első években a *nesztek, itt vagyok* daca ült némán összezárt cérnaszáján. Nem siránkozott, nem kért, nem zsarolt, néma volt és mozdulatlan. Rövidre nyírt szőke hajával, formás androgin alakjával, elszánt fatalizmusával vonta magára Éva figyelmét. Feje fölött villogtak a pirosok és a zöldek a Budára, Pestre, a Balatonra vagy Bécsbe tartó autóknak, sőt a külső kerületek felé tartó buszok jelzőlámpáit is erre az oszlopra aggatták. Ezekkel az elektromos vezetékekkel tömött oszlop alatt töltötte a napot. Az ő élete nem kapott se pirosat, se zöldet, a rendőr nem igazoltatta, nem küldte el, csendessége észrevétlenné tette, mégis súlyos volt a jelenléte a tér e jövés-menéstől eleven szegletében. A bűntelen arc, a gyermeki test pártfogókat és megrontókat vonzott magához. Évek teltek el, míg aztán társaságba került, férfiak vették körül, mindenféle típusú, kitűnt közülük egy idősebb, tagbaszakadt, komoly nézésű is, talán a szerelme, talán a támogatója volt. Rászokott az italra, a cigarettára, több lehetett a költsége az ivás, az új barátok miatt, mert hamarosan egy táblát tett maga mellé, amelyen kézírással egy kérést fogalmazott meg. Így kezdődött: „KEDVES EMBEREK!” Csupa nagybetűvel, és a táblán volt egy fotó is, Clint Eastwoodé, cowboykalapban. Éva egyszer sem jutott az olvasás végére, mert mindig zöldre váltott a lámpa, sietnie kellett tovább. Lehet, hogy már betegen, gyógykezelésre kérte a pénzt, láthatóan mind vékonyabb lett, egyre jobban összetöpörödött, láztól vagy az italtól piros arca felpuffadt.

De ő továbbra is ült a helyén, mint régen, meg sem mozdult, egy régimódi, fonott kosárkát tett maga mellé, ami a gyerekkorukra, a ragadós, viaszosvászon terítőkkal takart napközis ebédlőasztalokra emlékeztethette az arra járókat. Az egyik nap Éva észrevette, hogy feketére van festve a lány körme, és barna szivarkát szív, nem is a legolcsóbbik fajtát.

Az utolsó időkben szemébe húzott, fehér baseballsapkát hordott a nyári melegekben és télen is, a szeles hidegben. A barátai az órhelyétől karnyújtásnyira lévő kocsmába vitték, ott kötött ki minden átkoldult nap végén. Éva látta, hogy estefelé betuszkolják a boroshordó alakúra kialakított bejáraton. A boroshordón festett szüreti jelenet, jobbra egy csizmás férfi feltúrt fehér ingben szőlővel telt puttonyt visz, balra fejkendős asszony fületlen kancsóban bort tart a kezében. Az ivó neve talán egy mesebeli dűlőt idéz, azét, amelyikben a bejáratot díszítő bukolikus jelenet játszódik, ahol nincs idő, csak szüret és bor. A legutóbbi napokban átalakították a kocsmát, eltávolították a szüreti jelenetet, a helyére hajópadlót

szögeltek, vége az idillnek, mint ahogy a kolduslány sem lép be ide többé. Éva szeretett volna beszélni vele, de mindig halogatta, hiszen úgymint ott volt minden nap. Több pénzt is tehetett volna a kosarába, még akkor is, ha úgy érezte, elveszik tőle. Ahányszor elment mellette, azt latolgatta, adjon-e vagy ne, ha úgysem az övé lesz, de nem jutott megnyugtató megoldásra, és többnyire nem rakott pénzt a kosárba, amelyről mindig a gyerekkora, a nagyanyja bonyolult hurkokba font, Verbászról elmenekített kenyértartója jutott az eszébe.

Éva nem merte elhívni a lányt egy sétára a környékre, hogy közben megkérdezhesse, honnan került ide, intézetből, talán kitétték a szülei, vagy elszökött a falujából. Jó lett volna tudni, miért éppen itt ült nap mint nap, évről évre, egészen utolsó leheletéig. Nem szólította meg, látszólag közömbösen ment el előtte, valójában nagyon is érdekelte ez a titokzatos személy, de nem találta meg a módját, hogyan kapcsolódhat hozzá, félt, hogy a lányt mozgató szálak őt is zsákmányul ejtik. Valamelyik nyáron éppen a kereszteződés felé tartott, amikor valaki egy farmernadrágot nyújtott a koldus felé, és talán volt még más ruha is a szatyrában. Másnap mégis a korábbi öltözkéiben várta az adományokat. Lehet, hogy megvolt a testre szabott imázsa, amelyen a felettesei nem akartak változtatni.

Éva egyszer képzeletben mégis elhívta sétálni. Farmer, mexikói bokacsizma, bőrdzseki volt rajta. Máskor előregörnyedve lépett, teste enyhén jobbra-balra billegett, de most a cowboycsizmában kopogóssá vált a járása. Elhagyták a rövid utcát, ahol hajóorr formájú ablak, ajtó invitált egy régen bezárt étterembe. Évekkel ezelőtt csapatostul jöttek ide a hátizsákos fiatalok a nagy adagokért, az olcsó rablólúsért. Most ahhoz az utcához értek, amelynek közepén csónak formájú virágágyások választják el a teraszon evőket-ivókat az árvácskák és paprikavirágok között üldögélőktől, akiknek sem hajójuk, de még ágyuk sem volt, hogy innen elmelessenek, csak a wifi volt free, hirdette a földbe szúrt zászló. Nem pillantottak rá a szemközti ház marcona férfiakat ábrázoló domborműveire, a fizikai munka apoteózisára. A vastag lábú halászok közömbös arccal húzták ki zsákmánnyal teli hálójukat a vízből. Őnekik nem volt olyan istenük, aki terülj-terülj asztalkát varázsolt volna eléjük. Az utcán jobbra fordulva az egykori kőbánya területéhez értek, itt fejtették száz éve az országház építéséhez szükséges köveket. Ma park áll a helyén és irodák, meg egy színház is, amelynek falemezes homlokzata törött szárnyhoz hasonlít, bejáratát a deauville-i fajárdákra emlékeztető deszkaburkolat veszi körül.

Itt nincsen tenger, csak egy mító, igazi nádassal és aranyhalakkal, vadkacsákkal. A kacsák érthetetlen ábrákat karcolnak a mozdulatlan vízre, amikor sebes lábmozgással lökik előre magukat. A park levegőjébe beleivódott a kürtőskalácsárudából felszálló fahéjillat. Egyikük sem szerette az édeskés szagokat, hátat fordítottak a tavon lebegő vízililiomoknak, melyek cérnagyökerei behálózják a vizet, kinyitják-bezárják fehér, lila, kék szirmaikat, miközben zöld levélfészkeiken ringatóznak... illatuk nincsen. Visszaindultak a másik térhez, ahol szabályos időközönként vízoszlopok törnek a magasba és zuhannak vissza a betonlap nyílásaiba. A víz akkorákat csattant a betonon, hogy elnyomta az alkalmi zenészek, a hittérítők, a kéregetők és a parfümárosok hangját, akik a letűnt idők cselédjeinek szavajárásával, hízelegve kínálják a sanelt és diort. Odaértek a miniszter szobrához, aki rámás csizmájában kilép egy újságlapból. A prémes szegélyű kép-

viselői dolmány mögött felpöndörődő fémlap oldalról nézve vitorlás hajónak látszott. Együtt volt minden: a víz, a hajó, de puzzle maradt, sőt, annál is kevesebb, részelemek halmaza az egész környék, és csak ez a kolduslány tűnt biztos pontnak, aki mozdulatlanul őrizte az irányjelző póznát.

Éva több hónapos távollét után jutott el ismét a térhez vezető kereszteződéshez. A villanyoszlop tövében nem ült senki. Másfél méteres magasságban görög koszorú lógott. Szalmarózsa, szurokfű, lampionvirág. Mindegyik az elszáradás más-más fokán állt, ekrü- és púderrózsaszínűvé fakultak az alig kifakadt virág-bimbók... arany selyemruha suhogása, arcról lepergő púderszemek... hegedűszólam, ünnep, tánc... csigákban göndörödő szőke fürtök, ölelés, elguruló koszorú, mirtusz és babérlevél a hóban, majd celoria, végül krizantém.

A koszorún két fehér szalag látszott. Az egyik az állt arany betűkkel, hogy *Nyugodj békében Zsófia*, a másikon: *Barátaidtól*. Előbb a piros műanyagba öntött temetői méces, aztán a koszorú tűnt el. Néhány hét elteltével valaki alumínium-csíkkal egy fémtáblát erősített a helyére. Az alumíniumcsík erős záródását egy lapos fejű szög biztosította, amelyre két betűt ütöttek. Éva nemcsak azt vette észre, hogy újak, hanem azt is, hogy avatott kéz szerelte össze e máshová való és más rendeltetésű anyagokat, és azt is látta, hogy külföldről származhatnak. A szögfejen domborított két betű volt az egyetlen támpontja, és keresni kezdte az interneten, hol gyártanak ilyen szöveget, huzalt... a minősége alapján márkanévre gyanakodott. A betűk egy kanadai távolsági autóbuszjáráshoz vezették, illetve annak gyártási-karbantartási üzeméhez. A műanyag réteggel bevont, szabálytalan formájú táblán egy tömondat, a *Szomorú vagyok* állt zsinórirással, rózsaszín vízálló filctollal. A lebegő betűk az idő előrehaladtával mindjobban elmosódtak. Miért szomorú az, aki ezt a kitarulkozó mondatot ideírta? Talán ő hagyta sorsára a lányát, testvérét, hogy a másik kontinensen próbáljon boldogulni. Hajón, tengeren, óceánon át vagy a felhők fölött, repülően indult útnak. Lehet, hogy ő küldött cowboyos színészképeket neki.

Az utóbbi időkben Éva megállt a kolduslány helye előtt, amikor a Svábhegyre induló buszhoz ment. Fönn a hegyen, a fák között elviselhető volt a hőség, de nem sejtette, hogy hamarosan nem talál itt többé menedéket. Előbb a nemrég elhunyt költő emléke zavarta meg a nyugalmát. Barokkosan burjánzó szövegeiben verselte meg, miért nem jó itt élni. Gyönyörű felesége lángoló hajjal, fekete ruhában bolyongott az utcákon. Amikor az írókör megemlékezett róla a zsidónegyed egyik felkapott éttermében, az özvegy azt kérte, úgy beszéljenek róla, mint aki nem ment el, hanem most is közöttük van. Éva nem érezte, hogy a múlt és a jelen összesimulna. Az író halála előtti estén keresztezték egymást azon a zebrán, amelyiknél a kolduslány ült azelőtt. Éjszínkép ing volt rajta, lógó zakója és félrecsúsztott hátizsákja zaklatott lelkiállapotról vallott, Éva köszönt neki, amire ő cérnaszájával azt mondta, hogy *helló*.

Azután a svábhegyi kertben munkálatok kezdődtek. Elszállították a prehistorikus szabadtéri kőtárat a szemlőhegyi barlangba, mert útban voltak. Éva megtudta, hogy a szomszédos telken álló romos villát hamarosan felújítják, és látogatóközpontot fognak benne kialakítani. A svájci stílusú fatornácon egykor a parlamentben lehetett gyönyörködni. Az ámbitust a korhadás egy fokán gomba támadta meg, ezért régen elbontották. Egy nyár végi napon Éva Erickel ment fel

a kertbe, és szokás szerint a valahai író kedvenc fája alá akartak ülni, de pár perc múlva fulladni, köhögni kezdtek. Éva a naplóját, Eric a rajzeszközeit rakta vissza villámgyorsan a táskájába. Odamentek az országház építésének villájához, és azt a kiírást találták a láncsal-lakattal lezárt kertkapun, hogy *Vigyázat, belépni életveszélyes, gombával fertőzött terület.* Az épület minden ablaka furnérlemezzel volt beszögezve. Ezek szerint a parazitákat vegyszerrel kezdték irtani, és most már kétféle mérgező párologt szét a környéken és támadta meg Éva torkát és lassan a tüdejét is. A képeslap-Budapest megalkotójának személyes ingósága veszélyes zóna lett. Csak a váza állt a háznak, gaz burjánzott a kertben. A gombaspórák a levelek tetején, a bokrok alján, a madarak szárnya tollán, a munkások fülcimpáján, az erdészek csizmatalpán tenyészték tovább. Lefelé menet Éva megállt a bódult Anakreón szobra előtt.

Állítólag a szobrászt az idős Jókai arca és egy fiatal koldus teste ihlette meg. A bronzfej félrebillen, a finoman formált alak összecsuklik, lesiklik róla a könnyű drapéria, a kezéből kihullt boroskorsó darabokra törve hever a lába között, mellette félig megevett szőlőfűrt. Egy szem éppen most akadt meg a költő torkán és belé fojtotta a lelket.

J Á N O S A E S Z T E R

Átmenet

*Ha nem alszom, váratlan jön a hajnal.
Az ég szürkéje fénylik a jegenyelevél fonákján.
Ahogy a levél megfordul a szélben, ahogy a színe változik.
Valahogy nem történik meg az átmenet tegnap és ma között.*

*Megint eltűnik majd valaki, és én észre sem veszem.
Egy ismeretlen, nem látom többet az utcán.
Jó lenne, ha nem érezném, ha nem éreznék semmit.
Ha nem ivódna belém újra a véglegesség.*

*Határt rajzoló magam köré, hogy találkozhassunk.
Ne zuhanjunk egymás sebeibe, legalább ne azonnal.
Félek, hogy túl közel jössz, félek, hogy eltűnsz.
Pedig csak átfordulsz a szélben, és másképp süt rád a nap.*